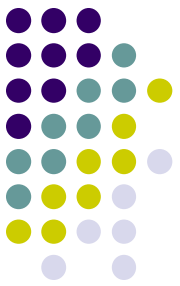


Filozofická a epistemologická východiska

**Strategie a metodologie
sociálněvědního výzkumu**





Věda (Hendl)

Věda

- soubor systematicky seříděných poznatků o určité tematické oblasti
- proces generování těchto poznatků pomocí určitých pravidel

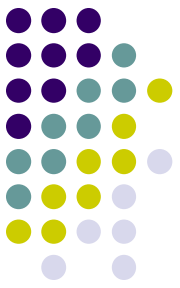
Z toho jasně plyne, co je vědecký výzkum...

Vědecký výzkum (Pierce, KKV)



- systematicčnost – rozdíl mezi „aktérem“ a „výzkumníkem“
- veřejnost procedur VV =>
- replikovatelnost – opakovatelnost
- zaměřenost na konkrétní otázky („puzzles“ ...)

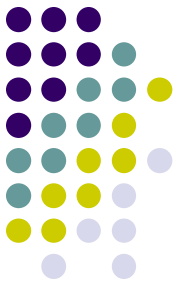
Možné cíle vědeckého výzkumu (vychází z McNabb)



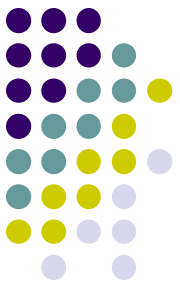
- **Prozkoumat** – prvotní zachycení nějakého fenoménu
- **Popsat** – utřídění fenoménů do určitých kategorií
- **Vysvětlit** – dosahování závěru o kauzalitě, jde tedy o vysvětlení jednoho fenoménu fenoménem jiným => **vysvětlující „tradice“**
- **Porozumět** – nejde o kauzalitu, ale o porozumění fenoménu skrze pohled aktéra **interpretativní „tradice“**

Na otázku, co poznáváme, odpovídá...

Ontologie



	objektivismus	konstruktivismus
holismus	marxismus	post-marxismus, post-modernismus
individualismus	teorie racionální volby	fenomenologický individualismus



Epistemologie

- způsob, jakým poznáváme svět

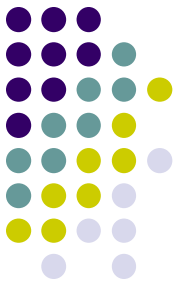
(post-)pozitivismus	interpretativní tradice
<p>empiricismus (testování daty)</p> <p>naturalismus (existuje jen jeden vědecký způsob, jak poznávat svět)</p> <p>hledání pravidelností</p>	<p>kritika empiricismu</p> <p>kritika naturalismu (sociální svět nemůžeme poznávat stejně jako svět přírody)</p> <p>„interpretace interpretace“</p>

Vztah epistemologie a ontologie – příklad evropských studií



	objektivismus	konstruktivismus
(post-) pozitivismus	racionalismus, např. liberální inter- governmentalismus (Moravcsik)	liberální konstruktivismus (Checkel)
inter- pretativní tradice		reflektivismus

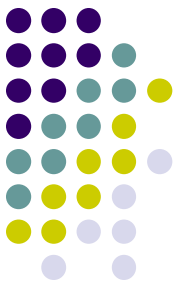
Neutralita sociálně-vědného poznání



**Je možné hodnotově neutrální sociálně-
vědné poznání? Která pozice je ta jediná
„skutečně vědecká“?**

(„Weber vs. Mannheim“)

- Učiň svá hodnotová východiska čitelnými (sebereflexe)
- Věda jako sociální podnik (reflexe)



Metodologie

- systém pravidel pro získávání vědeckého poznání, určuje obecnou výzkumnou strategii, odpovídá na otázku, proč použít právě určitou metodu/metody (kvantitativní nebo kvalitativní)

„Nejtěžší metodologické volby se objevují během skutečného výzkumu.“ (George a Bennett)

Metodologie – obvyklý pohled



	kvantitativní výzkum	kvalitativní výzkum
cíl	testování hypotéz	tvorba teorie
logika	dedukce	indukce
ambice	vysvětlení	interpretace
N	mnoho případů	málo případů
redukce informace	velká	malá
zobecnění	dobrá generalizace	omezená/není cílem
reliabilita	vysoká	nízká
validita	nízká	vysoká
data	čísla	kódy, metafory

Kde stojí politologie a BS?

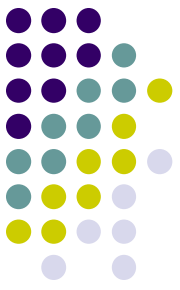


	<i>kvantitativní výzkum</i>		<i>kvalitativní výzkum</i>	
<i>cíl</i>	testování hypotéz	testování hypotéz	hledání i ověřování vysvětlení	vytváření teorie
<i>logika</i>	dedukce	dedukce	dedukce a indukce	indukce
<i>ambice</i>	vysvětlení	vysvětlení (př. KKV)	vysvětlení, interpretace (př. George a Bennett)	interpretace, porozumění
<i>N</i>	mnoho případů	malé N/snaha zvýšit	malé N	málo případů
<i>redukce</i>				
<i>informace</i>	málo informací	středně informací	mnoho informací	mnoho informací
<i>zobecnění</i>	dobrá generalizace	generalizace možná	možná/nemusí být hlavním cílem	omezená/není cílem
<i>reliabilita</i>	vysoká reliabilita	mělo by být reliabilní neměla by být	problematická reliabilita	nízká reliabilita
<i>validita</i>	nízká validita	problémem	vysoká validita	vysoká validita
<i>data</i>	čísla (statistika)	kategorie, klasifikace	kategorie, mechanismy	kódy, metafory

Shrnutí - dvě „tradice/paradigmata“ výzkumu (Hollis, Smith, della Porta, Keating)



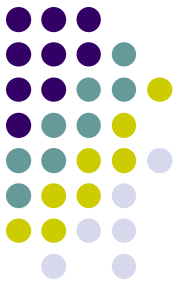
	vysvětlující/ (post-) pozitivistická věda	interpretativní/ hermeneutický přístup
ontologie (povaha reality)	objektivně existující realita, „materiální“ skutečnost	sociálně konstruovaná realita, symbolický charakter skutečnosti, pravidla konstituující sociální svět



Dvě „tradice“ - pokračování

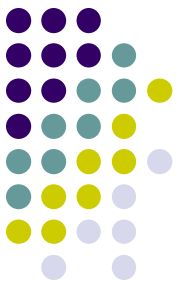
<p>epistemologie (povaha znaností, vztah mezi poznávajícím a poznávaným)</p>	<p>možnost oddělit fakta od hodnot, fakta existují relativně nezávisle na poznávajícím, badatel poměrně nezávislý na realitě, manipuluje a pozoruje objektivně, hledání obecných zákonů, víra v neutralitu vědy</p>	<p>interaktivní spojení mezi badatelem a účastníky, není rozdíl mezi subjektem a objektem, fakta nejsou nezávislá na našich teoriích a interpretacích, realita má význam jen skrze naše interpretace</p>
--	---	--

Dvě „tradice“ - pokračování



metodologie (přístup k systematickém u zkoumání)	kvantitativní i kvalitativní	kvalitativní, hermeneutické
--	---------------------------------	--------------------------------

Vysvětlující/pozitivistická či interpretativní práce?



- „... the securitization of migration can be examined as a discourse through which relations of power are exercised...the main goal is to make explicit how through discourse, this new knowledge of migrants defined as a security threat to social body, has led to the creation of new exclusionary immigration legislation. Shift in perception ... thus, issues such as interstate and intrastate migration were approached in terms of *realpolitik*... This redefinition has led to the broadening of security issues...”

(Ibrahim, M. 2005. “The Securitization of Migration: A Racial Discourse.” *International Migration* Volume 43(5): 163-168., pp. 164, 165.)

Vysvětlující/pozitivistická či interpretativní práce?



- „... between 1990 and 2001, there were 57 major armed conflicts in 45 countries. The highest number of conflicts occurred in 1990-93...Of these, 11 had lasted for eight years or more years...Among the key factors that cause violent internal conflict: competition over land and resources...”

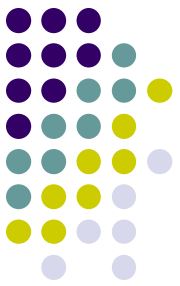
(Commission on Human Security. 2003. *Human Security Now*, chap.: People caught up in violent conflicts. New York, pp. 21.)

Vysvětlující/pozitivistická či interpretativní práce?



- Práce chce zjistit, jaké jsou příčiny ekonomické recese.
- Práce se pokouší odpovědět na otázku, jakým způsobem jsou v českém politickém diskurzu zvýznamňovány bezpečnostní hrozby.
- Jaké faktory vysvětlují volební rozhodnutí?
- Co je to být ukrajinský “manuál”? Pohled ukrajinských pracovníků na život v ČR

Vidíte problém? Jestli ano, kde?



Moje kvalitativní sonda se zaměřuje na dvě individuální case studies... a chce zachytit reprezentace, kterými popisují... budeme tak interpretovat... článek ověřil platnost předpokladu o kauzálním vztahu mezi...

Přednáška 1: implikace pro závěrečnou práci



- Veškerá vědecká práce vychází z určitých normativně-filozofických pozic => netvrdím, že jsem neutrální
- Multiparadigmatičnost rozhodně neznamena, že si každý může dělat, co se mu zlíbí – všichni musí dodržovat určitá pravidla
- Získávání vědeckého poznání je časově mnohem náročnější než ostatní typy poznání => „malé“ otázky vyžadují hodně práce
- Práce musí být ZAMĚŘENÁ
- Výzkum automaticky neimplikuje „sběr dat v terénu“ – empirickou práci lze psát i ze sekundárních zdrojů
- Nepíšeme, v jaké tradici pracujeme (např. „jsem pozitivista“) – to jasně řekne naše otázka, styl práce a seznam literatury